

Az incelek vizsgálata önértékelésük, nőkkel kapcsolatos attitűdjük és felnőtt kötődési típusuk tükrében

Tóth Laura

PPKE BTK Pszichológiai Intézet

lalatoh1@gmail.com

Az elmúlt években több példa is volt incelek által elkövetett tömeggyilkosságokra, melyet szexuális kielégületlenségük, az elutasítás fájdalma és a nők gyűlölete szított. A jelenség nagy figyelmet érdemel, így az inceleket vizsgálva az elmúlt években több kutatás is napvilágot látott, ezek közül azonban egy sem magyar mintán készült. Kutatásom középpontjában az a kérdés állt, hogy vizsgálható-e az incelek csoportja magyar mintán is, és ha igen, milyen eddig ismert vagy ismeretlen jellemzőkkel írhatóak le. Kutatásomban a magyar inceleket és nem-inceleket (N=382) vizsgáltam szexista és nőgyűlölő hiedelmeik, önértékelésük és felnőtt kötődési típusuk tükrében. Emellett pedig illesztett mintavétel segítségével összehasonlításra került az incelek (N=31) és a nem-incelek (N=35) csoportja is. A kutatás első felének eredményei szerint szignifikáns kapcsolat áll fenn az incel identitással való azonosulás és az ellenséges szexizmus, az internalizált nőgyűlölet, a bizonytalan kötődés és az önértékelés között, utóbbi egyben prediktor változóként is azonosításra került az internalizált nőgyűlölettel együtt. A kutatás második felének eredményei kimutatták, hogy a két csoport között különbség fedezhető fel minden vizsgált változót tekintve, kivéve a szorongó kötődés esetében. A kapott eredményekből arra következtethetünk, hogy a magyar incelekre is jellemzőek azok a szexista attitűdök, a negatív önértékelés és a bizonytalan kötődés, mint a korábbi kutatásokban vizsgált nemzetközi populációra, és ezekben különböznek is nem-incel férfiaktól. Az eredmények fényében az incel identitás, mint egyfajta megküzdési stratégia kerül értelmezésre.

Kulcsszavak: ambivalens szexizmus, felnőtt kötődés, incel, internalizált nőgyűlölet, önértékelés

Köszönetnyilvánítás: Hálás köszönettel tartozom témavezetőmnek, Dr. Kengyel Judith Gabriellának, akinek türelme, támogatása, segítsége és szakmai hozzáértése nélkül ez a munka nem jöhetett volna létre.

Az incelek (*involuntary celibacy*, akaratlan cölibátus) csoportja az elmúlt években egyre felkapottabb téma lett mind a közbeszéd, mind a tudományos élet területén. Az önmagukat incelként azonosító személyek létszámát nehéz megbecsülni, de az incel fórumokat látogatók számáról rendelkezésre álló adatok szerint az egyik legnagyobb incel fórum havonta 2,6 millió látogatót számlált (Statista Research Department, 2022). Ezen igen nagy mértékű érdeklődés mellett az sem elhanyagolható adat, hogy a látogatók 0,9%-a (kb. 23000 fő) magyar nemzetiségű volt (Statista Research Department, 2022). Kutatásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy vajon tényleg kimutatható-e egy magyar kutatás keretei közt az incelek jelenléte, és ha igen, milyen attitűdökkel jellemezhetőek.

Az Incelek

Elliot Rodger 2014-ben a kaliforniai Isla Vistában megölt hat embert és megsebesített 20 másikat. Az indok, melyet a korábban közzétett kiáltványában taglalt, igen egyszerű volt: bosszút akart állni a társadalmon, mely megtagadta tőle a szexuális és a romantikus kapcsolatokat. A 141 oldalas dokumentum ezen kívül szót ejtett többek közt a nők iránt érzett extrém gyűlöletéről, mely a szüzessége okán érzett frusztrációjából fakadt (BBC, 2018).

Az incelek (*involuntary celibacy*, akaratlan cölibátus) alatt azokat a férfiakat értjük, akik, habár vágnak szexuális vagy romantikus kapcsolatra az ellenkező nem képviselőivel, ebben sikertelenek (Donnelly és mtsai, 2001), sikertelenségükért pedig egy rajtuk kívül álló erőt, az őket igazságtalanul kirekesztő társadalmi rendszert hibáztatják. Ebben a rendszerben helyet kapnak a *Chadek*, akik a társadalom által elvárt és felmagasztalt férfi-attribútumokkal rendelkeznek, illetve a *Stacyk*, vagyis azok a nők, akik a kor szépségideáljának maximálisan megfelelő és tárgyiasítható külső (és belső) tulajdonságokkal rendelkeznek, illetve csakis Chadekkel hajlandóak kapcsolatba kerülni, kizárólag a már említett felmagasztalt tulajdonságok miatt (Maxwell és mtsai, 2020).

Amennyire az incelek jelensége újnak mondható, olyannyira nem igaz ez az incelek által megvetett társadalmi rendszerre. Connell (1995) hegemon maszkulinitás elméletével próbálta szociális konstruktivista alapokon megmagyarázni azt a jelenséget, mely az incelek életét is átszövi, miszerint léteznek a társadalmon belül olyan intézményesült jelenségek, melyek irányítják a férfiak életét. Hegemónként a férfiaság azon formája értendő, mely kulturálisan és történelmi periódust tekintve preferált, és amelyet az adott társadalmi közeg felmagasztal, piedesztálra emel. Ez a felmagasztalt helyzet tehát hatalmat ad azon férfiak kezébe, akik rendelkeznek ezekkel a meghatározott értékekkel – anyagi javak, „ideális” megjelenés, szociális státusz –, mellyel aztán a nőkkel szembeni domináns státuszukat biztosítani tudják. Logikusan következik, hogy ezekkel az értékekkel a társadalom igen kis hányada rendelkezik csak, így a hegemon maszkulinitásnak nem csak a nők, hanem azon férfiak is az áldozatai és elszenvedői, akik nem testesítik meg az ideális férfi identitást (Szemán és Szabó, 2017). Ezek a férfiak azonban pártolják a fennálló rendszert azon téves mítosz miatt, hogy a nők elnyomásából származó privilégiumokon, illetve a rendszer által kedvezményezett férfiak erejéből minden férfi osztozik (Coles, 2008). A hegemon maszkulinitás rendszerét incel perspektívából tekintve tehát a társadalom tetején a Chadek állnak. Chad az ideális férfi, a nők kizárólag a hozzá hasonló, robusztus testalkatú, anyagi javakban bővelkedő

férfiakkal állnak szóba (Maxwell és mtsai, 2020). Ennek a rendszernek a következményeként ismerhető el az ambivalens szexizmus jelensége is (Scheuerman, 2021). Ebben a rendszerben az incelek hibrid maszkulinitással vesznek részt. A hibrid maszkulinitás azokra a személyekre jellemző, akik elhatárolódnak a hegemon maszkulinitástól, de mindeközben tesznek azért, hogy a patriarchális hatalmi rendszer fennmaradjon. Az incelek esetében ez azt jelenti, hogy miközben lealacsonyítják a nőket, a nem-incel férfiakat is lenézik, és a nőkhöz hasonlítva gyengének titulálják őket (Glance és mtsai, 2021).

A CCDH (Center for Countering Digital Hate, 2022) nevű szervezet a leglátogatottabb incel fórumon végzett tartalomelemzést. Eredményeik szerint a fórumon a bejegyzések 20%-a tartalmaz nőgyűlölő, rasszista vagy homofób nyelvezetet. A posztok 16%-a tartalmazott nőgyűlölő, 5%-a rasszista és 3%-a homofób szitokszavakat. Emellett gyakran fordulnak elő nemi erőszakkal, gyermekbántalmazással vagy lövöldözésekkel kapcsolatos fenyegetések is. Mind a nők elleni nemi erőszak, mind a pedofília tolerált és gyakran előforduló téma a fórumon. A fórum tíz legaktívabb látogatója átlagosan napi 8 órát töltött az oldalon, átlagosan napi 23 posztot generálva. A tíz felhasználó közül kettő egy, vagy kevesebb mint egy éve tagja a fórumnak. A legijesztőbb adat mégis a felhasználók életkorára vonatkozik: több aktív fórumozó is 18 éven alulinak vallotta magát, a legfiatalabb egész pontosan 15 évesnek. Közülük többen a fórum legaktívabb és legextrémebb felhasználói közé tartoznak.

Az incelek szexista, nőekkel kapcsolatos attitűdje

A szexizmus alapvetően az emberek neme alapján történő hátrányos megítélését, vagy a férfiak és nők között fennálló egyenlőtlenség fenntartását elősegítő cselekedeteket jelenti az élet több terén, így kulturális vagy individuális szinten is (Swim és Hyers, 2009). A szexizmusnak több különböző formája létezik, jelen kutatás az ambivalens szexizmust és az internalizált nőgyűlöletet vizsgálja.

Az ambivalens szexizmus elmélete Glick és Fiske (1996) nevéhez fűződik. A szerzők szerint az ambivalens szexista attitűd egymást kiegészítve hordoz magában jóindulatú és ellenséges attribútumokat is. A szexizmus ezen két fajtája "legitimáló mítoszként" működik, ami azt jelenti, hogy mindkét fajta vélekedés igazolja és fenntartja a csoportok közti egyenlőtlen viszonyt (Sidanius és mtsai, 1994, idézi: Glick és Fiske, 2006). Ellenséges szexizmus alatt olyan "klasszikus", negatív nőekkel szembeni attitűdöket értünk, melyek szerint a nők el akarják nyomni a férfiakat (Moya-Garófano és mtsai, 2022) és inkább azokat a nőket célozza, akik nem felelnek meg a tradicionális női szerep elvárásainak, például azért, mert előrébb helyezik a karriert, mint a családalapítást, vagy mert nem kötelezték el magukat egyetlen partner mellett, és szívesen élnek promiszkuis szexuális életet. Ez a fajta nőkép egy törtető, versengő személyt ír le, akit viszont a férfiak kompetensnek tartanak (Szabó, 2008). Ezzel szemben a jóindulatú szexizmus ennek egy burkoltabb, nehezebben detektálható megjelenési formája, amiben a tradicionális nőkép idealizálása, és az ezen szereppel azonosuló nők védelme a jellemző (Kozma és Kocsor, 2018).

Az internalizált nőgyűlölet a szexizmus egy a nők körében megjelenő formája, mely alapvetően három komponensből áll: a nők leértékelése, a nőekkel szembeni bizalmatlanság és a férfiak felértékelése. A jelenség alapja a nőgyűlölet, vagyis olyan kulturálisan meghatározott magatartások összessége, melynek célja a férfiak

dominanciájának fenntartása a nők alárendeltségén keresztül (Piggot, 2004). Az internalizált nőgyűlölet a femininitástól való félelemből, és a hagyományos női értékek és karakterisztikák megvetéséből és leértékeléséből fakad (Szymanski és mtsai, 2009), tehát egy személy internalizált nőgyűlölete arra utal, hogy milyen mértékben sajátította el a szexista hiedelmeket és a patriarchátust, és hogy ezeket milyen mértékben támogatja (Johnson, 2014).

Az incelek nőkről való gondolkodását már több ízben is vizsgálták (Jaki és mtsai, 2019; Chang, 2020), mely alapvetően szélsőségesen negatívnak, szexistának és erőszakosnak mondható.

Maxwell és munkatársai (2020) több incel fórumot elemezve kutatásukban négy visszatérő fő témát fedeztek fel, melyek közül kettő a nőkről szól; ezek az “amit a Stacyk akarnak” és a “nem minden férfi, de minden nő”. A Stacyként megnevezett nőtípust az ideális nő leírására használják. A Stacyk gyönyörűek, “tíz per tízesek”, azonban teljes mértékben nélkülöznek bármiféle komplexitást vagy mélységet, és csak a gazdag, jóképű férfiakkal hajlandóak szóba állni. Az incel közösség a Stacy megnevezést használja, hogy megfogalmazzák a nőkkel kapcsolatos általános nézeteiket. Szerintük ezek a nők csak magukkal foglalkoznak, kihasználják a férfiakat és toxikusan viselkednek velük szemben, ezért értelmetlen keresni velük. A Stacyk gonoszak és számítók, sőt, ezt a férfiakkal szembeni aljas bánásmódot a társadalom is támogatja. Fontos jellemzője még a Stacyknek, hogy hiperszexuálisak, akik “szexelni tudnak/akarnak bármivel, ami mozog” (Maxwell és mtsai, 2020, 1858. o). Az incel fórumokon gyakran használnak egy egytől tízig terjedő számrendszert nők értékelésére, melyben a tízes jelenti a legvonzóbb megjelenést, ezzel is leegyszerűsítve és tárgyiasítva őket. (Maxwell és mtsai, 2020).

A nők vágyairól is igen egyszerű elképzeléseket fogalmaztak meg ezeken a fórumokon: a Stacyk a férfiakban csak a pénzt, az attraktív megjelenést és a hatalmat értékelik. Attraktív megjelenés alatt olyan attribútumokat értenek, mint a magasság, a nagy termet, és érett arcszerkezet. Olyan elmélet is született az egyik fórum-használó részéről, hogy a nők igazából csak egy másik apát keresnek a férfiakban. A felhasználók dühösek és frusztráltak a Stacyk miatt, mivel azok férfiakkal szemben felállított elvárásainak nem tudnak megfelelni, így ellehetetlenítik őket a sikeres partnerkereséstől (Maxwell és mtsai, 2020).

Habár véleményük szélsőségesen szexista és nőgyűlölő, a nőkkel kapcsolatos attitűdjük empirikus kutatására nem volt eddig nemzetközi szinten sok példa, magyar eredmények pedig még egyáltalán nem születtek a témában.

Grunau és munkatársai (2022) kutatásukban különbséget tesznek az önkéntelen és akaratlan cölibátus között, mivel előbbi kifejezetten az incelek esetében használt fogalom. Eredményeik szerint a nőgyűlölő attitűd és az akaratlan cölibátus közt pozitív kapcsolat áll fenn.

Egy másik kutatásban szintén kapcsolatot találtak az incel identitás és a szexista hiedelmek között: Scaptura és Boyle (2020) kutatásukban az Incel Vonás Skálát használták fel, hogy az incel identitás és az ambivalens szexista attitűd kapcsolatát vizsgálják. A skála az incel identitást a gyűlölet és a félelem alskálák segítségével méri. Eredményeik szerint a jóindulatú szexizmus esetében mindkét faktorról negatív kapcsolatot fedeztek fel, míg az ellenséges szexizmus és az incel identitás gyűlölet skálája között pozitív kapcsolatot találtak. Glace és munkatársai (2021) szintén találtak olyan

visszatérő elemeket az incelek körében felmerülő témák között, melyek ellenséges szexista nézeteket sugalltak: ilyenek voltak a slutshaming (nők megszégyenítése szexuális szokásaik miatt), a dehumanizáció, és a nők démonizálása.

A kutatás készültekor csak az ambivalens szexizmussal kapcsolatban érhetőek el kutatási eredmények, az internalizált nőgyűlölettel kapcsolatban nincs elérhető adat.

Az incelek önértékelése

Scotto di Carlo (2022) egy incel fórumon végzett tartalomelemzést többek között annak céljával, hogy feltárja a közösség férfitagjainak szelf-reprezentációját. A kutatásból egyértelműen látható, hogy a közösség tagjai hatalmas jelentőséget tulajdonítanak a fizikai megjelenésüknek. Ez olyannyira meghatározó elem a bejegyzéseikben, hogy a vizsgálat során elemzett tartalom 100%-ában jelen volt legalább egy olyan, a megjelenésükre vonatkozó tulajdonság, mellyel nem voltak elégedettek. A közösségben nagy szerepe van a magasságnak, az izomzatnak, az arcszerkezetnek és a testsúlynak az egyén értékének meghatározása során. Például az incelek nagy aggodalmat éreznek a magasságuk miatt, mivel szerintük a nők undorodnak az alacsony férfiaktól. A testtömeg is gyakran felmerülő téma a vizsgált fórumon, legyen szó túlsúlyról vagy kóros soványságról, ezekkel kapcsolatos érzéseiket pedig gyakran depresszív tartalmú, kétségbeesett és önbizalomhiányról árulkodó üzenetek kíséretében teszik közzé. Ezt más kutatások is megerősítik: Labbaf (2019) vizsgálatában szintén azt figyelte meg, hogy az incelek kommunikációjuk során gyakran alkalmaznak olyan nyelvezetet, melyből önutálat, önsajnálát és alacsony önértékelés olvasható ki.

Az incelek felnőtt kötődési típusai

A kötődés elméleti alapjait Bowlby (1969) fektette le, melynek fókuszában a koragyermekkorai kötődés állt a gyermek és elsődleges gondozója között. Amennyiben a szülő nem képes biztos bázisként jelen lenni gyermeke életében, meghiúsul az exploráció, mely a megfelelő kognitív és szociális fejlődés feltétele, így ezen folyamatok sérülnek (Tóth, 2020). Ainsworth (1978) Idegen Helyzet Tesztjének segítségével három csoportba sorolták a kötődési viselkedést (biztonságos, bizonytalan-elkerülő és szorongó-rezisztens) (Tóth, 2020). Brennan és munkatársai (1998) a fenti kötődési típusokat vizsgálva arra jutottak, hogy mindegyik megmagyarázható mindössze két dimenzióval, ezek a szorongás és az elkerülés dimenziói. Shaver és Hazan (1987) újfajta értelmezést adtak ennek a rendszernek azzal, hogy Bowlby és Ainsworth kötődéselméletét a romantikus kapcsolatokra vetítve kezdték el vizsgálni, mely szerint az anya-gyermek és a felnőttkori romantikus kapcsolatok ugyanazon rendszeren, a kötődésen alapulnak.

A felnőtt kötődés biztonságossága bejósoló erővel bír az egyén által átélt romantikus magányra, azaz minél bizonytalanabban kötődik valaki felnőttként, annál nagyobb mértékű magányt tapasztalhat meg a romantikus életében (DiTommaso és Spinner, 1997). Emellett a bizonytalan kötődés kapcsolatban áll olyan kognitív, affektív és magatartásbeli folyamatokkal, melyek az elkerülő kötődés esetén az intimitásra való esélyt, míg a szorongó kötődés esetén a romantikus kapcsolatokat áshatják alá (Pepping és MacDonald, 2019).

Több kutatásban is kapcsolatba hozták a nem megfelelő kötődést és a nőgyűlöletet, szexizmust. Hart és munkatársai (2012) kapcsolatot találtak a férfiak elkerülő kötődése és az ellenséges szexizmus, illetve a férfiak szorongó kötődése és az ambivalens szexizmus között. Díez és munkatársai (2021) ezt megerősítve szintén pozitív

kapcsolatot fedeztek fel mindkét nem esetében a szorongó kötődés és a jóindulatú szexizmus között, ahogy a férfiak elkerülő kötődése és az ellenséges szexizmus között is. Az anyával kialakuló kötődésnek fontos szerepe van a személyközi kognitív torzulás kialakulásában, mely pozitív kapcsolatban áll az ambivalens szexista nézetekkel (Bozkur és Gündoğdu, 2018).

Az incelek felnőtt kötődéséről igen korlátozott számban áll rendelkezésre szakirodalmi forrás. Sparks és munkatársai (2023) kutatásában az incelek csoporthoz tartozását két változó jósolta be szignifikánsan, melyek az önértékelés és a biztonságos kötődés (hiánya) voltak. Ezt az eredményt egy későbbi kutatásukban tovább árnyalták, ugyanis sikerült az elkerülő kötődést, mint prediktort megnevezni (Sparks és mtsai 2024).

Sparks és munkatársai (2024) megjegyzi, hogy a vizsgálatuk során feltárt - az incelektől teljesen megszokott, gonosz, megbízhatatlan nőkép minden bizonnyal egy bizonytalan kötődési típust tükröz. Érdekességként hozzáteszik, hogy habár az eredményeik alapján az incelekre jellemző elkerülő kötődés az érzelmi kapcsolatok kialakításának hiányában is manifesztálódhat, mégis az incelek azok, akik a nőket elérhetetlenként írják le.

Az incelek által átélt elutasítás, amit azért kapnak, mert nem tudnak megfelelni azoknak az elvárásoknak, melyekkel az ideális nő megszerzése lehetséges lenne, kétféle reakciót válthat ki. Vagy magukat okolják, amiért nem tudnak egy ideális férfialakot megtestesíteni (szorongó válasz), vagy dühösek és frusztráltak lesznek, amiért nem teljesül a kötődésre való igényük (elkerülő válasz) (Maxwell és mtsai, 2020).

A kutatás célja, hipotézisek

A fent taglalt eredmények alapján, melyek a bizonytalan kötődés nőgyűlölettel, szexizmussal és nőekkel szembeni erőszakkal való kapcsolatát vizsgálták, jogos lehet a feltételezés, hogy az incelek nőgyűlölete, extrém szexista hiedelmei és jellemzően bizonytalan felnőtt kötődési típusuk között összefüggés áll fenn. A kutatás készültekor azonban nem állt rendelkezésre olyan szakirodalom, mely az incelek nőekkel kapcsolatos attitűdjét és felnőtt kötődési típusuk közvetlen együttjárását vizsgálta volna.

Az eddigiekben bemutatott kutatási eredmények értelmében az alábbi hipotéziseket fogalmaztam meg:

H1: Az incelek által tanúsított szélsőségesen szexista nézetek (Jaki és mtsai, 2019), illetve az incel identitás és a nőgyűlölő, szexista nézetek közötti összefüggések alapján (Grunau és mtsai, 2022; Scaptura és Boyle, 2020) összefüggés mutatható ki az incel identitás szintje és a nőekkel kapcsolatos attitűdök között. Hipotézisem szerint minél erősebben azonosul valaki az incel identitással, annál negatívabb a nőkhöz kapcsolódó attitűdje.

H1a: Pozitív kapcsolat áll fenn az incel identitás és az ellenséges szexizmus között.

H1b: Pozitív kapcsolat áll fenn az incel identitás és az internalizált nőgyűlölet között.

H2: Az incelekre jellemző bizonytalan kötődésből kiindulva (Sparks és mtsai, 2023; Sparks és mtsai, 2024) összefüggés mutatható ki az incel identitás és a bizonytalan kötődés között. Hipotézisem szerint minél inkább azonosul valaki az incel identitással, annál bizonytalanabb lesz a kötődése.

H2a: Pozitív kapcsolat mutatható ki az incel identitás és az elkerülő kötődés között.

H2b: Pozitív kapcsolat mutatható ki az incel identitás és a szorongó kötődés között.

H3: Az incelek nyilvánosan megélt negatív önértékeléséből kiindulva (Labbaf, 2019, Sparks és mtsai, 2023) összefüggés mutatható ki az incel identitás és az önértékelés között. Hipotézisem szerint minél inkább azonosul valaki az incel identitással, annál rosszabb önértékeléssel fog rendelkezni.

H4: Az incelekre jellemző szélsőséges szexista nézetek és nőgyűlöletet alapul véve (Grunau és mtsai, 2022; Scaptura és Boyle, 2020) különbség mutatható ki az incel és a nem-incel csoport között a nőkkel kapcsolatos attitűd tekintetében. Hipotézisem szerint az incelek csoportja negatívabb nőkhöz kapcsolódó attitűddel rendelkezik a nem-incelek csoportjához képest.

H4a: Az incelekre jellemzőbb az ellenséges szexizmus, mint a nem-incelekre.

H4b: Az incelekre jellemzőbb az internalizált nőgyűlölet, mint a nem-incelekre.

H5: Az incelekre jellemző bizonytalan kötődésből kiindulva (Sparks és mtsai, 2023; Sparks és mtsai, 2024) különbség mutatható ki az incelek és a nem-incelek csoportja között a bizonytalan kötődés tekintetében. Hipotézisem szerint az incelekre jellemzőbb a bizonytalan kötődés, mint a nem-incelekre (Sparks és mtsai, 2023).

H5a: Az incelekre jellemzőbb az elkerülő kötődés, mint a nem-incelekre.

H5b: Az incelekre jellemzőbb a szorongó kötődés, mint a nem-incelekre.

H6: Az incelekre jellemző, nyilvánosan megélt negatív önértékelés (Labbaf, 2019), illetve korábbi kutatások alapján (Sparks és mtsai, 2023) különbség mutatható ki az incelek- és a nem incelek önértékelése között. Hipotézisem szerint az incelek csoportjára jellemzőbb a negatív önértékelés a nem-incelekhez képest.

Módszerek

Vizsgálati személyek

A vizsgálatban 18 év feletti magyar, heteroszexuális férfiak vettek részt. Ezekre a feltételekre azért volt szükség, mert az incel ideológia szerint csak férfiak lehetnek incelek. Emellett olyan férfiakat vizsgáltam, akik a nőkre, mint potenciális szexuális partnerekre tudnak tekinteni, emiatt kerülnek a homoszexuális férfiak kizárásra a kutatásból. A vizsgálati személyeket különböző közösségi oldalakon, kényelmi mintavétel segítségével értem el. A kérdőívcsomagot, melyet a Qualtrics felületén

keresztül lehetett elérni, összesen 962-en kezdték el kitölteni, ebből azonban mindössze 382-en kerültek be a vizsgálat adatelemzésébe. A vizsgálatból 85-en kerültek kizárásra, mert nőként vagy egyébként azonosultak, további 53 személy szexuális orientációja (homo-, biszexuális, vagy egyéb) miatt került kizárásra, a fennmaradó 442 személy pedig nem jutott el a kérdőív végéig.

A H4, H5 és H6 hipotézisek esetében az incelek csoportja az Incel Identitás Skála (LIS) alapján került elkülönítésre. A mintát decilisekre osztottuk, és az incel identitás skálán a legfelső decilisben található résztvevők kerültek a mintánkba, mivel a mintában ők érték el a legmagasabb pontszámot. Így a teljes minta nagyjából 10%-a került ebbe a csoportba. Eszerint az incelek csoportjába tartoztak mindazon személyek, akik a LIS-en 29 és 36 pont közötti eredményt értek el. A LIS-en a minimum elérhető 8 pontot összesen 111-en érték el. A két csoport nagymértékű létszámbeli eltérése miatt illesztett mintavételt alkalmaztam annak érdekében, hogy a mintából létrehozott két csoport összehasonlítása során teljes mértékben kizárható legyen a környezeti vagy demográfiai változók okozta hatás. Az illesztett mintában így az incelek csoportjába összesen 31 fő, míg a nem-incelek csoportjába 35 fő került. A két vizsgálati elrendezés csoportjainak demográfiai eloszlását az 1. és a 2. táblázat szemlélteti.

1. táblázat

A teljes minta demográfiai adatai

Életkor	Legmagasabb iskolai végzettség		Kapcsolati státusz		Lakóhely típusa						
	db	%	db	%	db	%					
18-25	195	51	Általános 8. osztály	11	2,9	Egyedülálló	149	39	Falu	44	11,5
26-35	119	31,2	Középfok	129	33,8	Párkapcsolatban él	156	40,8	Község	25	6,5
36-45	45	11,8	Folyamatban lévő BA/BSc diploma	105	27,5	Házass	75	19,6	Város	162	42,4
46-55	19	5	BA/BSc diploma	64	16,8	Özvegy	2	0,5	Főváros	151	39,5
56+	4	1	Folyamatban lévő MA/MSc diploma	32	8,4						
			MA/MSc diploma	30	7,9						
			Posztgraduális képzés	11	2,9						

2. táblázat

Az illesztett minta demográfiai adatai

		Incelek		Nem-incelek	
		db	%	db	%
Kapcsolati státusz	Egyedülálló	29	93,548	2	5,714
	Kapcsolatban él	1	3,226	26	74,286
	Házass	0	0	7	20
	Özvegy	1	3,226	0	0
Életkor	18-25	18	58,065	20	57,143
	26-35	10	32,258	10	28,571
	36-45	2	6,452	3	5,571
	46-55	1	3,226	2	5,714
Lakóhely típusa	Falu	3	9,677	2	5,714
	Község	4	12,903	3	8,571
	Város	14	45,161	17	48,571
	Főváros	10	32,258	13	37,143
Legmagasabb iskolai végzettség	Általános 8. osztály	3	9,677	0	0
	Középfok	5	16,129	5	14,286
	Folyamatban lévő BA/BSc diploma	13	41,935	14	40
	BA/BSc diploma	4	12,903	5	14,286
	Folyamatban lévő MA/MSc diploma	2	6,452	5	14,286
	MA/MSc diploma	2	6,452	4	11,429
	Posztgraduális képzés	2	6,452	2	5,714

Eszközök

Incel Identitás Skála (LIS, Level of Inceldom, Grunau, 2020)

A LIS egy Grunau (2020) által kifejlesztett kérdőív, mely az incelek gyakori ismertetőjegyeit foglalja magába. A 8 itemes skála olyan állításokat, tartalmaz, mint “Szeretnék romantikus/szexuális partnert találni, de fizikailag nem vagyok hozzá elég vonzó”, vagy “Senki nem mutat érdeklődést felém az ellenkező nemből”. A kitöltőknek egy 1-től 5-ig terjedő Likert skálán kellett értékelniük, hogy mennyire érzik igaznak magukra az adott állításokat, ahol 1=egyáltalán nem igaz és 5=tökéletesen igaz. A skála megbízhatósága Grunau (2020) kutatásában megfelelőnek bizonyult (Cronbach- α =0,91). Az eredeti kutatásban az incelek azonosítására egy dichotóm változót hoztak létre (alacsony és magas szintű incelek), melynek határértékét a minta medián értékével határoztak meg (Grunau, 2020). A LIS-t még egy magyar kutatásban sem használták fel, így a megfelelő szakmai elveknek megfelelően került lefordításra a kérdőív.

Ambivalens Szexizmus Skála (ASI; Glick és Fiske, 1996; Szabó, 2008):

Az eredeti kérdőívet Glick és Fiske (1996) dolgozta ki, mely két, egyenként 11 itemes alskála segítségével méri fel a nőekkel szembeni attitűdöket. Ezek az ellenséges (hostile sexism, HS) és a jóindulatú szexizmus (benevolent sexism, BS) nevet viselik. Egy ellenséges szexizmust mérő itemre példa *“A feministák azt akarják elérni, hogy a nőknek a férfiakénál is több hatalmuk legyen”*, míg a jóindulatú szexizmus alskálájának egyik iteme például az *“Egy jó asszony megérdemli, hogy párja istenítse”*. Az eredeti kérdőív belső megbízhatóságát több ízben is vizsgálták és mind az ellenséges szexizmus (Cronbach- $\alpha=0,80-0,92$), mind a jóindulatú szexizmus (Cronbach- $\alpha=0,73-0,85$) alskála megbízhatónak bizonyult, épp úgy, mint a teljes skála egybevéve (Cronbach- $\alpha=0,83-0,92$) (Glick és Fiske, 1996). Az eredeti kérdőívet Szabó (2008) fordította le és használta fel magyar populáción, melynek reliabilitása szintén megfelelő (Cronbach- $\alpha=0,84$, Szabó, 2008). A magyar verzió 22 item helyett 21 itemet tartalmaz, illetve fordított tételekkel nem rendelkezik. A kitöltőknek egy 1-től 5-ig terjedő Likert skálán kell értékelniük, hogy mennyire értenek egyet az adott állítással, ahol 1=egyáltalán nem és 5=teljes mértékben.

Internalizált Nőgyűlölet Skála (IMS, Piggot, 2004)

Az skálát Piggot (2004) annak érdekében dolgozta ki, hogy a nőekkel szemben tanúsított rejtett és internalizált ellenszenv mértékét számszerűsítse. Faktoranalízis során három faktort sikerült elkülöníteni, ezek a: nők leértékelése, nőekkel szembeni bizalmatlanság és a férfiak felértékelése. Az IMS 17 itemet tartalmaz (pl.: *“Általánosságba véve jobban szeretek férfikkal dolgozni.”*). A kitöltőknek egy 1-től 7-ig terjedő Likert skálán kell értékelniük, hogy mennyire értenek egyet az adott állítással, ahol 1=egyáltalán nem és 7=teljes mértékben. Minél magasabb pontot ér el valaki, annál inkább jellemző rá az internalizált nőgyűlölet. A skála mindhárom faktora megfelelő megbízhatósággal rendelkezik (Cronbach- $\alpha=0,83$, $0,82$ és $0,88$, Piggot, 2004), illetve a teljes skála megbízhatósága is elégséges (Cronbach- $\alpha=0,88$, Piggot, 2004). Az IMS a Rehák (2023) által elkészített magyar fordításban került felhasználásra.

A közvetlen kapcsolatok élményei - kapcsolati struktúrák (ECR-RS, Fraley és mtsai, 2011; Jantek és Vargha, 2016)

Az ECR-RS skála azzal a céllal jött létre, hogy megfelelő módon mérje a kötődés dimenzióit különböző típusú kapcsolatokban (anyai, apai, baráti és romantikus kapcsolat). Az ECR-RS 10 itemet tartalmaz, a kitöltőknek azt kell értékelniük, hogy mennyire értenek egyet az adott állítással olyan módon, hogy azt a négy közül az egyik kötődési személyre vonatkoztatják. Ezt egy 7 fokú Likert skálán kell megtenniük, ahol 1=egyáltalán nem és 7=teljes mértékben. A 10 tételből 4 fordított. A skála két alskálát tartalmaz, ezek a szorongás és az elkerülés. Mindkét alskála mind a négy kötődési személlyel szemben megbízhatónak bizonyult (szorongás Cronbach $\alpha = 0,88-0,91$, elkerülés Cronbach $\alpha = 0,87-0,92$) (Fraley és mtsai, 2011). Előbbi alskálára példa a *“Félek, hogy esetleg elfordul tőlem”*, míg utóbbira példa a *“Nem szívesen nyílok meg neki”* (Jantek és Vargha, 2016). A skála magyar adaptációját Jantek és Vargha végezte el 2016-ban. A szorongás alskála megbízhatósága magyar mintán is mind a négy kötődési személlyel szemben éppúgy megfelelőnek bizonyult (Cronbach $\alpha = 0,797-0,847$), mint az elkerülés alskála

megbízhatósága (Cronbach $\alpha = 0,835-0,886$). Az ECR-RS magyar adaptációja alkalmas a négy különböző kötődési típus azonosítására (biztonságos, elárasztott/megszállott, félelemtelni elkerülő és elutasító elkerülő) (Jantek és Vargha, 2016). Jelen kutatásban az anyával kapcsolatos kötődés vizsgálata zajlott, így az instrukció is ennek megfelelően került megfogalmazásra.

Rosenberg Önértékelési Skála (RSES-H, Rosenberg, 1965; Sallay és mtsai, 2014)

A Rosenberg Önértékelési Skála (Rosenberg, 1965) az önértékelés mérésére kifejlesztett eszköz. Magyar nyelvre Sallay és munkatársai (2014) adaptálták. A RSES az egyik leggyakrabban használt önbecsülést mérő skála, melynek megbízhatóságát és validitását több ízben bizonyították már, nemzetközi mintán is (Sallay és mtsai, 2014). Sallay és munkatársai (2014) fordítása minden mért mintán igen magas belső konzisztenciával rendelkezett (Cronbach- $\alpha \geq 0,857$). A skála 10 itemből áll, a kitöltőknek egy 4 fokú Likert skálán kell megítélniük, hogy mennyire értenek egyet az adott állítással, ahol 1=egyáltalán nem és 4=teljesen. Ilyen állítások pl.: *“Úgy érzem, nem sok dologra lehetek büszke”* és *“Időnként értéktelennek érzem magam”*. A 10 tételből 5 fordított. Minél magasabb pontszámot ér el valaki a skálán, annál pozitívabb az önértékelése.

Eljárás és etikai szempontok

A kitöltők a kérdőívet a Qualtrics nevű szoftveren keresztül töltötték ki, mely tartalmazott egy demográfiai kérdéssort, a LIS-t, az ASI-t, az IMS-t, a ECR-RS-t és a RSES-H-t. A kitöltés önkéntes és anonim módon zajlott, melynek elején egy részletes tájékoztató olvashattak a kutatás témájáról, céljáról, a részvétel feltételeiről, módjáról, adataik bizalmas kezeléséről, illetve a kutatásvezető és a témavezető elérhetőségéről. A kérdőív legelején szerepelt egy beleegyező-nyilatkozatként szolgáló kérdés, melyben eldöntötték, hogy beleegyeztek-e a kutatásban való részvételbe vagy sem. A kérdőívcsomagban minden kérdésre kötelező volt a válaszadás. A kutatás különösebb etikai aggályokat nem vetett fel, a résztvevők pedig a kutatás teljes ismeretében egyeztek bele a részvételbe.

Eredmények

Statisztikai elemzés

A kinyert adatokat egy Microsoft Excel táblázatban tároltam és a JASP 0.16.2 statisztikai programmal elemeztem. Az adatelemzés adattisztítással kezdődött, melynek során a LIS, az IMS és az ECR-RS szorongás alskáláján azonosítottam outliereket. Ezeket winzorizálással kezeltem, így az adatsor megtisztult a szélsőséges elemektől.

Következő lépésben kettő, a kutatásban felhasznált, de magyar mintán még nem alkalmazott kérdőív faktoranalízise következett. Ezek az Incel Identitás Skála (LIS) és az Internalizált Nőgyűlölet Skála (IMS) voltak.

Incel Indentitás Skála Főkomponenselemzése

A LIS főkomponenselemzése során azt vizsgáltam, hogy valóban illeszkedik-e mindegyik felhasznált tétel egy faktorra, ahogy az az eredeti skálán teljesült. Maximum likelihood analízist futtattam promax forgatással. A faktor a variancia 63%-át magyarázza. A Chi-négyzet teszt eredménye szignifikáns lett ($\chi^2(df = 20) = 301,358 p < 0,001$). A főkomponenselemzés során sikerült azonosítani az eredeti egyfaktoros felépítést, melyből egy tételt sem kellett kizárni. A tételek 0,711-0,857-es erősséggel töltöttek.

Internalizált Nőgyűlölet Skála Faktorelemzése

A feltáró faktorelemzés célja az IMS vizsgálata volt annak szempontjából, hogy az illeszkedik-e az eredeti faktorstruktúrához. Ennek elvégzéséhez maximum likelihood faktoranalízist alkalmaztam, promax forgatási módszerrel. Az eredeti skálából egy tételt kellett elhagyni („Néha más nők zavarnak csupán azzal, hogy a közelemben tartózkodnak”), ez végül így nem is került felhasználásra a hipotézisvizsgálat során. A Kaiser-Meyer-Olkin mutató (KMO = 0,914) szerint a változókészlet kiválóan alkalmas a faktoranalízisre. A Bartlett teszt alapján, mely az itemek függetlenségét méri feltételezhető, hogy az itemek között megfelelően erősek a korrelációk $\chi^2(df = 136 N = 382) = 3179,754 p < 0,001$. Az IMS magyar mintán is reprodukálta az eredeti 3 faktorból álló struktúrát, mindegyik tétel ugyanazokat a faktorokat tölti, mint az az eredeti skálán megfigyelhető. A modell a variancia 50,9%-át magyarázza meg. A nők leértékelése faktoron a tételek 0,656-0,868-ös, a nőkkel szembeni bizalmatlanság faktoron a tételek 0,570-0,828-ös, a férfiak felértékelése faktoron a tételek pedig 0,495-0,773-ös erősséggel töltöttek.

Reliabilitás vizsgálatok

A felhasznált kérdőíveket reliabilitás vizsgálatnak vettem alá, melyek eredménye szerint mindegyik skála megbízhatósága megfelelő. A megbízhatósági mutatókat, illetve a skálák fontosabb statisztikai értékeit az 3. táblázat mutatja be.

3. Táblázat

A felhasznált skálák statisztikai mutatói

	Megbízhatóság (Cronbach- α)	Átlag	Szórás	Minimum érték	Maximum Érték
Incel Identitás Skála (LIS)	0,915	14,937	7,72	8	36

AZ INCELEK VIZSGÁLATA

Ambivalens Szexizmus Skála (ASI) – Ellenséges Szexizmus alskála	0,921	29,558	9,041	10	50
Internalizált Nőgyűlölet Skála (IMS)	0,869	48,942	16,348	16	97
A Közvetlen Kapcsolatok Élményei – Kapcsolati Struktúrák (ECR-RS) – Szorongó Kötődés Alskála	0,842	5,539	3,374	3	14
A Közvetlen Kapcsolatok Élményei – Kapcsolati Struktúrák (ECR-RS) – Elkerülő Kötődés Alskála	0,868	20,377	8,479	6	42
Rosenberg Önértékelési Skála (RSES-H)	0,913	28,898	6,958	12	40

Hipotézisvizsgálatok

Ahogy azt a táblázat is szemlélteti (vö. 4. táblázat), a vizsgált változók és az incel identitás közti kapcsolatot feltételező hipotézisek közül mind szignifikáns eredményt hozott. Spearman korrelációt alkalmazva pozitív, ámde gyenge kapcsolat fedezhető fel az ellenséges szexizmust ($r_s=0,160$, $p < 0,001$ [one-tailed]) (H1a) és az internalizált nőgyűlöletet vizsgálva ($r_s = 0,216$, $p < 0,001$ [one-tailed]) (H1b). A kötődés tekintetében is pozitív eredmények születtek, azonban míg az elkerülő kötődés tekintetében ez egy pozitív, azonban gyenge kapcsolat ($r_s = 0,182$, $p < 0,001$ [one-tailed]) (H2b), addig a szorongó kötődést vizsgálva egy elhanyagolhatóan gyenge, pozitív kapcsolat ($r_s = 0,087$ $p = 0,044$ [one-tailed]) (H2a). Az önértékeléssel kapcsolatban egy negatív, közepesen erős együttjárást sikerült bizonyítani ($r_s = 0,477$ $p < 0,001$ [one-tailed]) (H3).

4. Táblázat

A H1-H4 hipotézisvizsgálatok korrelációs mátrixa

			Incel identitás	Ellenséges szexizmus	Internalizált nőgyűlölet	Szorongó kötődés	Elkerülő kötődés
Incel titás	Iden	Spearman's rho	-				

AZ INCELEK VIZSGÁLATA

	Sig (1-tailed)					
Ellenséges szexizmus	Spearman's rho	0,160	-			
	Sig (1-tailed)	<0,001	-			
Internalizált nőgyűlölet	Spearman's rho	0,216	0,794	-		
	Sig (1-tailed)	<0,001	<0,001	-		
Szorongó kötődés	Spearman's rho	0,087	0,079	0,139	-	
	Sig (1-tailed)	0,044	0,062	0,003	-	
Elkerülő kötődés	Spearman's rho	0,182	0,122	0,179	0,274	
	Sig (1-tailed)	0,001	0,008	0,001	0,001	
Önértékelés	Spearman's rho	-0,477	0,009	-0,003	-0,141	-0,174
	Sig (1-tailed)	<0,001	0,571	0,475	0,003	<0,001

A hipotézisvizsgálatok után lineáris regresszióanalízist végeztem annak érdekében, hogy megtudjam, milyen típusú összefüggés van a két legerősebben korreláló változó, az önértékelés és az internalizált nőgyűlölet, illetve az incel identitással való azonosulás mértéke között. A lineáris regresszióanalízist stepwise módszerrel végeztem, mely először a legnagyobb standard regressziós együtthatóval rendelkező változót viszi be a modellbe, majd ezután a többi kisebb erejűt. A modellben az incel identitást az önértékelés 20,3%-ban, az internalizált nőgyűlölettel együtt pedig 23,6%-ban magyarázza ($R^2 = 0,240$; $R^2_{Adj} = 0,236$; $F(2) = 59,983$; $p < 0,001$), az önértékelés és az internalizált nőgyűlölet magyarázó ereje szignifikáns ($t = 14,164$ $p < 0,001$) (5. Táblázat). Ahogy az a korábbi hipotézisvizsgálatok eredményeiből is látható, a hatás irányát tekintve az önértékelés negatív ($\beta = -0,455$ $t = -10,147$ $p < 0,001$), míg az internalizált nőgyűlölet pozitív irányba befolyásolja az incel identitást ($\beta = 0,179$ $t = 3,997$ $p < 0,001$), vagyis minél rosszabb önértékeléssel és minél nagyobb mértékű internalizált nőgyűlölettel rendelkezik egy személy, annál jobban fog azonosulni az incel identitással.

5. Táblázat

A többszörös lineáris regresszió eredménye

	Standardizált Béta együttható (β)	t-érték (t)	Szignifikancia (p)	95%-os konfidencia intervallum (Bétára nézve)	
				Alsó határ	Felső határ
Önértékelés	-0,455	-10,147	<0,001	-0,603	-0,407
Internalizált nőgyűlölet	0,179	3,997	<0,001	0,043	0,126

Az illesztett mintán végzett összehasonlító hipotézisek eredményei közül egy kivételével mind szignifikáns eredményt hozott (vö. 6. táblázat). Az ellenséges szexizmust ($t(64) = -2,619, p = 0,006$ [one-tailed], $d = -0,646$) (H4a) és az internalizált nőgyűlöletet ($t(64) = -2,058, p = 0,022$ [one-tailed], $d = -0,508$) (H4b) vizsgálva közepesen erős különbség volt kimutatható az incel és a nem-incel csoportok között, melynek értelmében az incelekre mindkét vizsgált szexista attitűd jellemzőbb, mint a nem-incelekre. A szorongó kötődést tekintve nem fedezhető fel különbség a két csoport között ($U=490 p=0,219$ [one-tailed]) (H5a), de az elkerülő kötődésben közepes erősségű különbség ($U=317,5 p=0,002$ [one-tailed], $r_b=-0,415$) (H5b) mutatható ki. Az önértékelés tekintetében pedig egy nagy hatásnagyságú különbség jelenik meg a vizsgált csoportok között ($t(64)=7,104, p<0,001, d = 1,752$) (H6).

6. táblázat

A H4-H6 hipotézisek eredményei.

	t-érték/U-érték (1-tailed)	Szignifikancia (p)	hatásnagyság ^a	Átlag, szórás/medián		Átlag különbség	95%-os konfidencia intervallum	
				Incelek	Nem-incelek		Alsó határ	Felső határ
Ellenséges szexizmus	-2,619	0,006	-0,646	M=32,806 SD=8,662	M=27,114 SD=8,944	-5,692	$-\infty$	-2,065
Internalizált nőgyűlölet	-2,058	0,022	-0,508	M=52,29 SD=17,63	M=43,6 SD=16,656	-8,690	$-\infty$	-1,643
Szorongó kötődés	490	0,219	-0,097	Mdn=3	Mdn=3	-	$-\infty$	$3,69 \cdot 10^{-5}$

AZ INCELEK VIZSGÁLATA

Elkerülő kötődés	317,5	0,002	-0,415	Mdn=24	Mdn=16	-	-∞	-3
Önértékelés	7,104	<0,001	1,752	M=22,1 94 SD=6,64	M=32,25 7 SD=4,81 6	10,064	7,699	∞

Megjegyzés: A szorongó és az elkerülő kötődés esetében a Mann-Whitney teszt eredményei láthatóak.

^a = (Cohen-d/Rank-Biserial Correlation)

Diszkusszió

Kutatásomban magyar mintán először vizsgáltam az incel identitás és a szexizmus, önértékelés, illetve az anyához való felnőtt kötődés minőségének összefüggéseit, illetve hasonlítottam össze ezen változók alapján az incelek és a nem-incelek csoportját. Mindenekelőtt sikerült sikeresen megerősíteni a LIS faktorstruktúráját főkomponenselemzés, illetve az IMS három faktoros szerkezetét faktoranalízis segítségével.

Sikerült az incel identitás és az ambivalens szexizmus között szignifikáns kapcsolatot feltárni, mely megegyezik a korábbi kutatások eredményeivel, bár gyengébb összefüggést mutat, mint a külföldi mintán. Emellett szignifikáns összefüggést találtam az internalizált nőgyűlölet és az incel identitás között, melynek kapcsolatát szintén először vizsgáltam magyar mintán. Ezen kívül először került az IMS férfiakból álló mintán felhasználásra, melynek eredménye egyértelműen jelzi, hogy a férfiakra is éppúgy jellemző lehet a nőkkal szembeni negatív előítélet internalizálása, mint a nőkre. Az eredményekből pedig kimutatható az is, hogy ez az internalizáció összefügg az incel identitással. A fentebb felsorolt eredmények alapján összességében kijelenthető, hogy minél inkább azonosul valaki az incel identitással, annál inkább jellemző lesz rá az ambivalens szexizmus (Scaptura és Boyle, 2020) és a nőgyűlölet internalizálása, mely két változót korábban már sikerült összefüggésbe hozni (Becker, 2010).

Az incelek és a nem-incelek összehasonlító elemzése során ugyanazon változók alapján került összehasonlításra a két csoport, mint a korábbi hipotézisvizsgálatok során. A statisztikai elemzések alapján elmondható, hogy mind az internalizált nőgyűlölet, mind az ellenséges szexizmus szempontjából különbség fedezhető fel a két csoport között. A kapott eredmények megerősítik azon korábbi szakirodalmakat, melyek összefüggésbe hozták az incel identitást az ambivalens szexizmussal (Scaptura és Boyle, 2020). Ezen felül pedig a tény, hogy az internalizált nőgyűlölet mértékében is különbözik a két csoport, tovább erősíti a feltételezést, mely szerint az ambivalens szexizmus és az internalizált nőgyűlölet között összefüggés fedezhető fel (Becker, 2010).

A kutatásomban szintén az elsők közt vizsgáltam az incel identitás és az anyához való felnőtt kötődés kapcsolatát. Korábbi kutatások során sikeresen azonosították az elkerülő

kötődést, mint prediktor változót az incelek csoporthoz tartozásával kapcsolatban (Sparks és mtsai, 2023). Ehhez az eredményhez hasonlóan szignifikáns összefüggést találtam az elkerülő kötődés és az incel identitás között. Meglepő módon szintén szignifikáns eredményt mutatott a szorongó kötődés és az incel identitás kapcsolata. Az incel identitás és a szorongó kötődés között azonosított kapcsolat csupán amiatt meglepő, mivel korábbi, incelek kötődését vizsgáló kutatásokban csak az elkerülő kötődéssel kapcsolatban találtak összefüggést. Érdekes azonban számításba venni a tényt, miszerint az incelek körében a női romantikus elutasításra adott válaszreakciókban mind a szorongó (negatív önértékelés az elérhetetlen férfi ideál miatt), mind az elkerülő (düh vagy frusztráció) felnőtt kötődésre jellemző reakciók megjelenhetnek (Maxwell és mtsai, 2020). Ennek fényében érthető, hogy a mintán mindkét bizonytalan kötődési típusal kapcsolatban összefüggést találtam, ettől függetlenül kiemelném, hogy a szorongó kötődéssel elhanyagolhatóan gyenge kapcsolatot sikerült csak feltárni. Az összehasonlító vizsgálatok ezeket az eredményeket tovább erősítik, melyek szerint csupán az elkerülő kötődés tekintetében fedezhető fel különbség a két csoport között, a szorongó kötődést tekintve nem. Az incelek hozzáállása az intimitáshoz és a romantikus kapcsolatok kialakításához a kapott eredmények alapján újabb értelmet nyert. A szorongóan kötődő felnőttekkel szemben, akik képesek megélni a párkapcsolat adta örömeit, amennyiben a partner jelenlétét biztosnak érzik (Mikulincer és mtsai, 2003), az elkerülően kötődő emberek félnek túl közel érezni magukat a partnerükhöz. A kötődési minta így nem csupán nagyfokú párkapcsolati elégedetlenséget okozhat, de annak differenciált hatása alátámasztja azt az elméleti elképzelést, miszerint a szorongóan és az elkerülően kötődő személyek ezt a nehézséget egész máshogy élhetik meg; míg a szorongóan kötődő egyének az intim kapcsolatok kialakításában ütközhetnek nehézségekbe, az elkerülő kötődéssel rendelkezők hajlamosabbak lehetnek szélsőséges mértékben függetleníteni magukat másoktól (Hazan és Shaver, 1987). Elképzelhető, hogy a kötődési típus romantikus kapcsolatokra ható erejét akkor is kifejti, amikor az egyén nincs párkapcsolatban. Így feltételezésem szerint az incelekre jellemző elkerülő kötődés olyan, online könnyedén megfigyelhető magatartásformákban és attitűdökben manifesztálódhat, mint a nők lekicsinylése, a férfiak piedesztálra emelése és a romantikus kapcsolatokról való lemondás.

Az incelekre inkább jellemző elkerülő kötődésre vonatkozó eredmény párhuzamba vonható olyan szakirodalmakkal, melyek szerint az incelek nőkkel kapcsolatos attitűdjeiben és a nőkről való kommunikációjában az elkerülő kötődésre jellemző elemek jelennek meg (Maxwell és mtsai, 2020). Mivel az elkerülően kötődőkre egy alapvető vonakodás jellemző a szoros érzelmi kapcsolatok kialakításával szemben (Sparks és mtsai, 2024), ezért véleményem szerint ez a fajta magatartás az incelek részéről egyfajta megküzdési stratégia is lehet; nem érheti őket elutasítás, tehát a fájdalom is elkerülhető, ha nem vágnak párkapcsolatra, és miért is vágnának kapcsolatra az ellenkező nem képviselőivel, ha mind kicsinyes, felszínes és értéktelen.

Szintén szignifikáns, negatív kapcsolatot találtam az incel identitás és az önértékelés között. Korábbi kutatásokban (Scotto di Carlo, 2022; Labbaf, 2019) már kiemelték az incelek kommunikációjában tükröződő negatív énkép jelentőségét, ezeket az eredményeket támasztja alá a felfedezett összefüggés is. Az eredmények alapján tehát elmondható, hogy minél rosszabb önértékeléssel rendelkezik valaki, annál inkább azonosul valaki az incel ideológiával. Ez illeszkedik az incelek megjelenésükkel és

önértékelésükkel kapcsolatos retorikájához. A két csoportot összehasonlítva önértékelésük alapján szintén szignifikáns különbséget találtam, mely tovább erősíti a már említett eredményeket.

A kutatás során két magyarázó tényezőt sikerült azonosítani, melyek az internalizált nőgyűlölet és az önértékelés voltak. A vizsgálat alapján elmondható, hogy csupán az önértékelés 20,3%-ban, míg az önértékelés és az internalizált nőgyűlölet együtt 23,6%-ban magyarázza az incel identitást. Korábbi kutatásokban is sikerült az önértékelést, mint magyarázó tényezőt azonosítani, azonban az újdonság, hogy az internalizált nőgyűlölet is bír magyarázó erővel. Ezek az eredmények nem meglepőek, ha arra gondolunk, mennyire központi szerepet tölt be az incel identitásban a nők gyűlölete és démonizálása, illetve a nem konvencionálisan attraktív megjelenés okolása az elutasításért.

Limitációk

A kutatás limitációjaként elsőként kiemelném a minta alacsony elemszámát, mely az összesített 382 főjével nem tűnik kevésnek, de tekintettel arra, hogy eredetileg majdnem 1000-en kezdtek bele a kitöltésbe, elgondolkodtató az eredmény. Ezek közül elhanyagolhatóan kevesen kerültek kizárásra a nemük vagy szexuális orientációjuk miatt, a legtöbb kitöltő egyszerűen félbehagyta a kérdőívet. Áruklódó adat, hogy a legtöbb heteroszexuális férfi, aki mégis úgy döntött, hogy nem tölti ki a kérdőívet, az első szexizmust mérő skálánál, az ASI-nál lépett ki. Ez alapján feltételezhető, hogy azok a férfiak hagyták félbe a kérdőív kitöltését, akik negatívabb válaszokat adtak volna ezekre a kérdésekre, mivel negatív előítéleteket társíthatnak a témához. Ezzel együtt érdemes megjegyezni azt is, hogy a minta nem reprezentatív, főleg amiatt, mert igen kevés incel kitöltőt sikerült bevonni a kutatásba. Habár ennek elkerülése érdekében tettem erőfeszítéseket, és sikerült is néhány önbevallásos incel kitöltőt toboroznom a Gyakori Kérdések nevű fórumon, az alacsony létszám mögött több ok is meghúzódhat; a téma elutasítása, a vizsgálatvezető személye vagy éppen a tény, hogy Magyarországon nincs olyan központi online tér, ahol az incelek gyülekezni tudnának, mint külföldön a Reddit vagy a 4chan, így egyszerűen kevesebb incelt tudtam csak elérni.

A jövőbeni kutatásokban érdemes lehet új változókat bevezetni, melyek szintén jellemzik az inceleket, mint például a szexuális frusztráció, a szexuális feljogosítottság érzés, a nőkkel szembeni erőszak elfogadása, vagy a magányosság és a társas izoláció. Ezen felül pedig izgalmas lenne az apával szembeni felnőtt kötődést is beemlíteni jövőbeni kutatásokba. Ezen változók felhasználásával nem csak az incel identitással való összefüggések feltárása válna lehetségessé, de talán további magyarázó tényezőket is sikerülhetne feltárni. Érdemes lehet a jövőben az incelek (feltételezhetően) alacsony száma miatt kvalitatív vizsgálati módszereket is használni, így kisebb mintán ugyan, de átfogóbb képet lehetne kapni az incelek lelkivilágáról és világnézetéről.

A kutatás egy nagy gyengesége még a feltárt, szignifikáns korrelációk ereje. Az önértékelés kivételével, mely közepesen erősen korrelált az incel identitással, minden más változóval való kapcsolat gyenge, vagy elhanyagolhatóan gyenge lett. Emögött több

tényező is állhat, kezdve az incel populáció mintán való alacsony reprezentáltságával, vagy a nem megfelelő skálák alkalmazásával.

Összefoglalás

Kutatásomban elsőként vizsgáltam magyar mintán az inceleket, pontosabban az incel identitás kapcsolatát a szexizmussal, az önértékeléssel és az anyával való felnőtt kötődéssel. Kapcsolatot találtam az incel identitás és az ambivalens szexizmus, illetve az internalizált nőgyűlölet között. Mind a szorongó, mind az elkerülő kötődést vizsgálva összefüggés fedezhető fel, ám ezen korrelációk erőssége gyenge, vagy elhanyagolhatóan gyenge volt. Az önértékelés esetében azonban sikerült közepesen erős korrelációt azonosítani. Az illesztett mintavétellel készült összehasonlító elemzések során az incel és a nem-incel csoportokat hasonlítottam össze az ambivalens szexizmus, az internalizált nőgyűlölet, az önértékelés, illetve az anyához való kötődés tekintetében. A szorongó kötődés kivételével minden vizsgált változó tekintetében szignifikáns különbséget fedeztem fel a két csoport között, mely különbségek hatása közepes, illetve nagy mértékű volt. Ezen kívül sikerült az önértékelést és az internalizált nőgyűlöletet, mint magyarázó tényezőt feltárni, melyek együttesen 23,9%-ban magyarázzák az incel identitást.

Irodalomjegyzék

- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M., Waters, E., Wall, S. (1978). *Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation*. Psychology Press.
- BBC (2018). Elliot Rodger: How misogynist killer became 'incel hero'. (<https://www.bbc.com/news/world-us-canada-43892189>) Letöltés ideje: 2022.11.08.
- Becker, J. C. (2010). Why do women endorse hostile and benevolent sexism? The role of salient female subtypes and internalization of sexist contents. *Sex Roles*, 62(7), 453-467. <https://doi.org/10.1007/s11199-009-9707-4>
- Bowlby, J. (1969). *Attachment. Attachment and Loss* (1. kötet). Basic Books.
- Bozkur, B. & Gündoğdu, M. (2018). Ambivalent sexism and bonding mother as predictors of interpersonal cognitive distortions. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 8(4), 665-680. <https://doi.org/10.14527/pegegog.2018.026>
- Brennan, K. A., Clark, C. L., & Shaver, P. R. (1998). Self-report measurement of adult attachment: An integrative overview. In J. A. Simpson, & W. S. Rholes (Szerk.) *Attachment theory and close relationships*. Guilford Press, New York. 46-76.
- CCDH (2022). The Incelosphere. Exposing pathways into incel communities and the harms they pose to women and children. (<https://counterhate.com/wp-content/uploads/2022/09/CCDH-The-Incelosphere..pdf>) Letöltés ideje: 2022.11.09.

- Chang, W. (2020). The monstrous-feminine in the incel imagination: Investigating the representation of women as “femoids” on /r/Braincels. *Feminist Media Studies*, 22(2), 254-270. <https://doi.org/10.1080/14680777.2020.1804976>
- Coles, T. (2008): Finding space in the feld of masculinity: Lived experiences of men’s masculinities. *Journal of Sociology*, 44, 233–248. <https://doi.org/10.1177/1440783308092882>
- Connell, R. W. (1995): *Masculinities*. University of California Press.
- Díez López, M., Parra Jiménez, Á. & Sánchez Queija, M. I. (2021). Romantic attachment and ambivalent sexism in Spanish emerging adults: [kongresszusi poszter]. In Well-being during emerging adulthood: Challenges and opportunities. 10ª SSEA Conference on Emerging Adulthood, New York, Amerikai Egyesült Államok (online).
- DiTommaso, E. & Spinner, B. (1997). Social and emotional loneliness: A re-examination of Weiss’ typology of loneliness. *Personality and Individual Differences*, 22(3), 127–134. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(96\)00204-8](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(96)00204-8)
- Donnelly, D., Burgess, E., Anderson, S., Davis, R., & Dillard, J. (2001). Involuntary celibacy: A life course analysis. *Journal of Sex Research*, 38(2), 159-169. <https://doi.org/10.1080/00224490109552083>
- Fraley, R. C., Heffernan, M. E., Vicary, A. M., & Brumbaugh, C. C. (2011). The experiences in close relationships—Relationship Structures Questionnaire: A method for assessing attachment orientations across relationships. *Psychological assessment*, 23(3), 615. <https://doi.org/10.1037/a0022898>
- Glance, A. M., Dover, T. L., & Zarkin, J. G. (2021). Taking the black pill: An empirical analysis of the “Incel”. *Psychology of Men & Masculinities*, 22(2), 288–297. <https://doi.org/10.1037/men0000328>
- Glick, P. & S. T. Fiske. (1996). The Ambivalent Sexism Inventory: Differentiating hostile and benevolent sexism. *Journal of Personality and Social Psychology* 70(3)491–512. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.70.3.491>
- Glick, P., Fiske, S.T. (2006). Ambivalens szövetség. Az ellenséges és a jóindulatú szexizmus mint a nemi egyenlőtlenség egymást kiegészítő igazolása. In: Hamilton, D.L., Fiske, S.T., Bargh, J.A.: *A társak és a társadalom megismerése*. Osiris, 389-414. o.
- Grunau, K. (2020). *Involuntary celibacy: personality traits amongst misogynistic online communities* (Bachelors thesis). University of Twente.
- Grunau, K., Bieselt, H. E., Gul, P., & Kupfer, T. R. (2022). Unwanted celibacy is associated with misogynistic attitudes even after controlling for personality. *Personality and Individual Differences*, 199, 111860. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.111860>
- Hart, J., Hung, J. A., Glick, P., & Dinero, R. E. (2012). He Loves Her, He Loves Her Not: Attachment Style As a Personality Antecedent to Men’s Ambivalent Sexism. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 38(11), 1495–1505. <https://doi.org/10.1177/0146167212454177>
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511–524. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511>

- Jaki, S., De Smedt, T., Gwózdź, M., Panchal, R., Rossa, A., & De Pauw, G. (2019). Online hatred of women in the Incels.me forum. *Journal Of Language Aggression And Conflict*, 7(2), 240-268. <https://doi.org/10.1075/jlac.00026.jak>
- Jantek, G., & Vargha, A. (2016). A felnőtt kötődés korszerű mérési lehetősége: A közvetlen kapcsolatok élményei—kapcsolati struktúrák (ECR-RS) kötődési kérdőív magyar adaptációja párkapcsolatban élő felnőtt személyeknél. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 71(3), 447-470. <https://doi.org/10.1556/0016.2016.71.3.3>
- Johnson, S. (2014). Perfectionism, the Thin Ideal, and Disordered Eating: Does Internalized Misogyny Play a Role? Doktori (Phd) disszertáció. Norman: Oklahomai Egyetem Oktatási Pszichológia Tanszék.
- Kozma, L., & Kocsor, F. (2018). Elvárások és azonosulás: a férfi nemi szerep többszemponú vizsgálata. *Társadalmi Nemek Tudománya Interdiszciplináris eFolyóirat*, 8(2), 39-65.
- Labba, F. (2019). United by rage, self-loathing, and male supremacy: the rise of the incel community. *INvoke*, 5. <https://doi.org/10.29173/invoke48979>
- Maxwell, D., Robinson, S. R., Williams, J. R., & Keaton, C. (2020). “A short story of a lonely guy”: a qualitative thematic analysis of involuntary celibacy using reddit. *Sexuality & Culture*, 24(6), 1852-1874. <https://doi.org/10.1007/s12119-020-09724-6>
- Mikulincer, M., Shaver, P. R., & Pereg, D. (2003). Attachment theory and affect regulation: The dynamics, development, and cognitive consequences of attachment-related strategies. *Motivation and Emotion*, 27(2), 77-102. <https://doi.org/10.1023/A:1024515519160>
- Moya-Garófano, A., Moya, M., Megías, J. L., & Rodríguez-Bailón, R. (2022). Ambivalent sexism and women’s reactions to stranger harassment: The case of piropos in Spain. *Psychology of Women Quarterly*, 46(4), 454-467. <https://doi.org/10.1177/03616843221115339>
- Pepping, C. A., & MacDonald, G. (2019). Adult attachment and long-term singlehood. *Current Opinion in Psychology*, 25, 105-109. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2018.04.006>
- Piggot, M. (2004). Double jeopardy: Lesbians and the legacy of multiple stigmatized identities. Unpublished thesis, Swinburne University of Technology, Hawthorn, Victoria, Australia, 48.
- Rehák, E. (2023). *Az ambivalens szexizmus, az internalizált nőgyűlölet és az evészavarok összefüggéseinek vizsgálata*. [nem publikált MA szakdolgozat]. Pázmány Péter Katolikus Egyetem Pszichológia Intézet.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton, NJ: Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9781400876136>
- Sallay, V., Martos, T., Földvári, M., Szabó, T., & Ittész, A. (2014). A Rosenberg Önértékelés Skála (RSES-H): alternatív fordítás, strukturális invariancia és validitás= Hungarian version of the Rosenberg self-esteem scale (RSES-H): An alternative translation, structural invariance, and validity. *Mentálhigiéne és Pszichoszomatika*, 15(3), 259-275. <https://doi.org/10.1556/Mental.15.2014.3.7>

- Scaptura, M. N., & Boyle, K. M. (2020). Masculinity threat, “incel” traits, and violent fantasies among heterosexual men in the United States. *Feminist criminology*, 15(3), 278-298. <https://doi.org/10.1177/1557085119896415>
- Scheuerman, J. (2021). The Anatomy of Inceldom: An Analysis of Incels Through the Lens of Gender. *Themis: Research Journal of Justice Studies and Forensic Science*, 9(1), 3. <https://doi.org/10.31979/THEMIS.2021.0903>
- Scotto di Carlo, G. (2022). An analysis of self-other representations in the incelosphere: Between online misogyny and self-contempt. *Discourse & Society*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/09579265221099380>
- Shaver, P. & Hazan, C. (1987). Being lonely, falling in love. *Journal of Social Behavior and Personality*, 2(2), 105.
- Sidanius, J., Pratto, F., & Bobo, L. (1994). Social dominance orientation and the political psychology of gender: A case of invariance? *Journal of Personality and Social Psychology*, 67, 998-1011. <https://doi.org/10.15241/fs.11.2.129>
- Sparks, B., Zidenberg, A. M., & Olver, M. E. (2023). An exploratory study of incels' dating app experiences, mental health, and relational well-being. *The Journal of Sex Research*, 1-12. <https://doi.org/10.1080/00224499.2023.2249775>
- Sparks, B., Zidenberg, A. M., & Olver, M. E. (2024). One is the loneliest number: Involuntary celibacy (incel), mental health, and loneliness. *Current Psychology*, 43(1), 392-406. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04275-z>
- Statista Research Department (2022). Share of web traffic to the the largest dedicated incel internet forum worldwide between April and June 2022, by country. (<https://www.statista.com/statistics/1345054/share-of-global-traffic-incel-internet-forum-by-country/>) Letöltés ideje: 2024. 05. 15.
- Swim, J. K., & Hyers, L. L. (2009). Sexism. In T. D. Nelson (Ed.), *Handbook of prejudice, stereotyping, and discrimination* (pp. 407–430). Psychology Press.
- Szabó, M. (2008). A társadalmi nemekkel kapcsolatos dinamikus nézetrendszerek szociálpszichológiai vizsgálata: Ideológiák és sztereotípiák, nemi tipizáltság és társas identitás. Doktori (Phd) disszertáció. Budapest: ELTE Pszichológiai Doktori Iskola.
- Szemán, D., & Szabó, M. (2017). Feminizmus férfiszemmel–Férfi identitások reprezentációi a feminizmushoz való viszony kontextusában online közösségi terekben. In Kovács M. (szerk.): *Társadalmi nemek. Elméleti megközelítések és kutatási eredmények*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 187-207.
- Szymanski, D. M., Gupta, A., Carr, E. R., & Stewart, D. (2009). Internalized misogyny as a moderator of the link between sexist events and women's psychological distress. *Sex Roles*, 61(1-2), 101-109. <https://doi.org/10.1007/s11199-009-9611-y>
- Tóth, I. (2020). Korai kötődés, társas kapcsolatok és lelki egészség – Legújabb fejlemények. In Danis, I., Németh, T., Prónay, B., Góczán-Szabó, I., Hédervári-Heller, É. (Szerk.) *A kora gyermekkori lelki egészség támogatásának elmélete és gyakorlata I. Fejlődéseméletek és empirikus eredmények*. Semmelweis Egyetem EKK Mentálhigiéné Intézet, Budapest. 244–268.